

dies Iovis XXVI April,
Anno Domini MMXVIII

Księżna Luiza Sułkowska
(z domu baronówna
Larisch und Gross-Nimsdorf)

jest kobietą!

auctores:

XLIV monumentis,
XXV per urbes

Joanna Schaffgotsch
von Schomberg-Godula
(z domu Gryciak)

STRONA 1
Rozruch maszyn
w ośmiu obiektach,
finał w Ignacym

STRONA 3
INDUSTRIADA
w kolebce

STRONA 4
W poszukiwaniu kobiety
(otwarcie)

STRONA 5
Rozruch maszyn

STRONA 6
Work it out

STRONA 7
Kobiety
grają industrię
(finał)

Rozruch maszyn w ośmiu obiektach, finał w Ignacym

Nocne zwiedzanie trasą VIP, spacer, spektakl, dwa filmy, trzy instalacje, Wilki, Paulina Przybysz i Brodka - rozruch maszyn przed INDUSTRIADĄ jest jak sam festiwal, każdy znajdzie tu coś dla siebie.

Finał INDUSTRIADY, po raz pierwszy organizowany poza aglomeracją, też zapowiada się imponująco.

fot. robotnice przy pracy w hucie „BAILDON”, 1915 r.
ze zbiorów Muzeum w Gliwicach

Tegoroczne święto Szlaku Zabytków Techniki odbędzie się w 44 obiektach w 25 miastach. Organizacja tak dużego wydarzenia jest możliwa, ponieważ Samorząd Województwa Śląskiego od lat inwestuje w rozwój infrastruktury obiektów poprzemysłowych i w upowszechnianie tego wyróżniającego region dziedzictwa. - Tylko w tym roku Zarząd Województwa Śląskiego przyznał 56,5 miliona złotych dotacji

z Regionalnego Programu Operacyjnego obiektem związanym ze Szlakiem Zabytków Techniki. Wśród 9 beneficjentów środków unijnych są też obiekty z Tarnowskich Gór i Rybnika - miast, które w tegorocznej INDUSTRIADZIE odegrają kluczową rolę, w tym jeden wyjątkowy obiekt - Sztolnia Głęboka Fryderyk w Tarnowskich Górach - stanowiąca część kompleksu wpisane go na Listę Światowego Dziedzictwa

UNESCO - informuje Wojciech Saługa, Marszałek Województwa Śląskiego.

W wyniku przeprowadzonego już konkursu wyłoniono obiekty zaprzyjżnione święta Szlaku: Fabrykę Pełną Życia z Dąbrowy Górniczej, Osiedle patronackie Huty Silesia w Rybniku oraz Przystań Łabędy na Kanale Gliwickim. - W ogłoszonym przez Sejmik Województwa Śląskiego „Roku

Odry - rzeki pozytywnej energii” szczególną uwagę zwracamy na zabytki hydrotechniczne, dlatego tym bardziej cieszę się, że w INDUSTRIADĘ 2018 włączyła się Przystań Łabędy - mówi dr inż. arch. Henryk Mercik, członek Zarządu Województwa Śląskiego.

INDUSTRIADA w kolebce

W tym roku INDUSTRIADA przypomina mniej znane, kobiece oblicze przemysłu. Festiwal osiągnie pełną moc w sobotę 9 czerwca, ale dzień wcześniej, w ośmiu zabytkach, odbędzie się piątkowy rozruch maszyn. To cykl wydarzeń, który powstał na prośbę tych uczestników święta Szlaku, dla których jeden dzień to za mało. Do nocnego świętowania zapraszają zabytki w Bytomiu, Chorzowie, Cieszynie, Gliwicach, Siemianowicach Śląskich, Tarnowskich Górach, Łaziskach Górnych i Zabrze.

Oficjalny początek festiwalu odbędzie się w Zabytkowej Kopalni Srebra. - *Inauguracja tegorocznej INDUSTRIADY w Tarnowskich Górach nie powinna dziwić. Jesteśmy z niej - jak i z całego Szlaku Zabytków Techniki - dumni i niezmiernie miło nam będzie gościć wszystkich przybyszów w naszym Srebrnym Mieście, bo Górny Śląsk jaki znamy, ten przemysłowy, wraca po prostu do swojej kolebki - zauważa burmistrz Tarnowskich Gór, Arkadiusz Czech.*

Rozruch maszyn w Zabytkowej Kopalni Srebra rozpocznie się o godzinie 18.00. Publiczność będzie mogła bezpłatnie zobaczyć filmy prezentujące historię górnictwa w mieście, wziąć udział w warsztatach artystycznych oraz zauroczy się interaktywną instalacją, która w niekonwencjonalny i zaskakujący sposób przybliży postaci kobiet związanych z kopalnią. Nie zabraknie także strefy odpoczynku, gastronomii, setów DJ-skich i koncertów, wystąpią Paulina Przybysz i Brodka. Tuż przed koncertem Brodki maszyny zgromadzone w skansenie przy kopalni zostaną ożywione przez iluminacje przygotowane przez Jana Dybałę Jr, którym będzie towarzyszyła wielkoformatowa projekcja związana z historią obiektu.

→

Siemianowice, Bytom, Chorzów, Zabrze, Łaziska Górne Koncertowo będzie także w siemianowickim Parku Tradycji, gdzie o godz. 21.00 wystąpią Wilki Roberta Gawlińskiego. Koncert poprzedzi spektakl plenerowy przygotowany przez Łufcik na Korbkę. Warto także pamiętać o wernisażu wystawy prezentującej historie kobiet związanych z siemianowickim przemysłem.

EC Szombierki, jak na przemysłową katedrę przystoi, także zaprasza do kontaktu ze sztuką. W piątek będzie tu można zobaczyć film, opowiadający o historii bytomskiego zakładu z punktu widzenia pracowników oraz dwie wystawy skoncentrowane na kobietach. O 18.30 odbędzie się wernisaż projektu „Bytomskie kobiety - poza strefą cienia”, a pół godziny później otwarta zostanie wystawa „Żyłam już tysiąc razy” prezentująca kobiecą historię

widzianą z perspektywy kolejnych pokoleń. Wieczór podsumuje koncert grupy Darkest Birds, któremu towarzyszyć będą wizualizacje.

Muzyka będzie ważna także w chorzowskim Szybku Prezydent, Szybku Maciej w Zabrzu i Muzeum Energetyki w Łaziskach Górnych. W tym pierwszym, o godzinie 21.00 wystąpi Jola Literska. Jej koncert wzbogaci prezentacja malarstwa Jarosława Krassera. Z kolei w Zabrzu, w muzyczną podróż zabiorą nas Gigi and her boy's band, a w Łaziskach posłuchamy orkiestry dętej, która uświetni wernisaż wystawy „Nie tylko mężczyźni...”.

Zwiedzanie w Cieszynie i Gliwicach

Rozruch maszyn to także atrakcja dla tych, którzy lubią odkrywać. Przystań na Kanale Gliwickim zaprasza do historycznego spaceru po Gliwicach,

który pomoże nam poznać wpływ kobiet na rozwój miasta. Zaczynamy o 18.00 przy pomniku Neptuna na rynku. Browar Zamkowy w Cieszynie zaprasza do nocnego zwiedzania trasą VIP. Zobaczymy cały cykl produkcyjny oraz miejsca niedostępne w czasie standardowego zwiedzania: katakumby, gdzie poszukamy skarbu Habsburgów, wejście do „Piekiła”, fermentownię z otwartymi kadziami. Na koniec degustacja z foodpairingiem.

K o b i e t y g r a j ą I n d u s t r i ę

Pełny program INDUSTRIADY poznamy 17 maja, już teraz wiemy jednak, że oficjalnym zakończeniem festiwalu będzie - dostępne bezpłatnie - dynamiczne widowisko multimedialne w Zabytkowej Kopalni Ignacy w Rybniku, zatytułowane „Kobiety grają industrię”. Taniec, akrobacje, mapping, światło, muzyka

i 56 artystów wprawią w ruch kopalniane budynki, aby opowiedzieć jeden dzień z życia kobiety. W produkcję tego monumentalnego widowiska zaangażowano między innymi 3 sceny z nagłośnieniem, projektory, blisko 100 reflektorów i kurtynę wodną.

Do stworzenia muzyki zaproszono artystki występujące solo lub z zespołem. Widowisko oparto o wiersze, które podejmują wątek przemysłu i kobiety, ale proponują inne ujęcie tematu niż to, które znajdujemy w folklorystycznych zbiorach. – *Współorganizując finał wydarzenia na terenie Zabytkowej Kopalni „Ignacy” chcemy podkreślić, że Rybnik jest dumny ze swoich przemysłowych tradycji i stanowi ważny punkt na mapie śląskich zabytków techniki* – przypomina Piotr Kuczera, prezydent Rybnika.

M. Uriel

 Szlak Zabytków Techniki prezentuje

INDUSTRIADA 2018 - kobiety i piramidy

M o t y w t e m a t y c z n y

Przemysł nigdy nie był wyłącznie męskim światem, dlatego tegoroczna INDUSTRIADA oddaje głos kobietom. Zaprezentuje fakty dotychczas znane tylko ekspertom, ujawni aktorki schowane w cieniu. Pokaże znaczenie pracy kobiet dla życia gospodarczego i społecznego. Przedstawi wpływ pań na kulturę przemysłową. INDUSTRIADA 2018 przypomni i majątne arystokratki, i bezimienne robotnice, i zaangażowane emancypantki, a nawet święte i femme fatale.

Serdecznie zapraszam na INDUSTRIADĘ, jeden z najważniejszych europejskich festiwali promujących dziedzictwo przemysłowe. 9 czerwca, w 44 zabytkach techniki w naszym województwie, odkryjemy dlaczego „Industria jest kobietą”.

To motyw przewodni tegorocznego święta. Zaprezentujemy nieznaną, bardziej kobiecą oblicze przemysłu. Przypomnimy kobiety związane z industrialną historią regionu. Przekonamy się, że łączą nas przemysłowe historie.

Wojciech Saługa
Marszałek Województwa Śląskiego
wraz z Zarządem

Z a b y t k i t e c h n i k i j a k e g i p s k i e p i r a m i d y

W tym roku, po raz pierwszy w historii, INDUSTRIADA odbędzie się także obiektach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Kopalnie ołowiu, srebra, cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach są wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. To jedyny taki obiekt w województwie śląskim i 15 w Polsce.

 Organizacja Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury

 Kopalnia rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa w roku 2017

Więcej informacji:
Adam Hajduga, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Wydział Kultury,
Referat Promocji Dziedzictwa Industrialnego
T: 32 77 40 216, T: 781 818 085, adam.hajduga@slaskie.pl

Materiały prasowe z konferencji:
www.industriada.pl/Dla-mediow

Na początku był... „Ordunek Górny”

– przywilej górniczy wydany w 1528 roku. Niemal 500 lat później, za sprawą **INDUSTRIADY**, ruszamy do Zabytkowej Kopalni Srebra w poszukiwaniu kobiety. Pomogą nam między innymi warsztaty, kino, instalacja interaktywna oraz **Paulina Przybysz i Brodka**.

fot. Wielkie piece, prace przy zasiękach wsadowych – transport wsadu wielkopieczowego do windy.
Ze zbiorów archiwum zakładowego huty „Pokój”. Dzięki uprzejmości Regionalnego Instytutu Kultury w Katowicach

fot. „Kobieta przy pracy” – plakat
Ze zbiorów Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu

fot. Snucie osnowy, lata 30. XX w.
Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej

INDUSTRIADA w kolebce. Inauguracja festiwalu w Tarnowskich Górach

Zabytkowa Kopalnia Srebra do dziś skrywa imponującą historię tarnogórskiego górnictwa. Stanowi jedną z ważniejszych pereł przemysłowego dziedzictwa oraz największych atrakcji turystycznych regionu – jej unikatowe podziemia wraz z kompleksem kilku innych obiektów, wpisane zostały niedawno na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

W fascynującej scenerii kopalni, będącej niegdyś sercem ojczyzny srebrnego kruszcu, spróbujemy odnaleźć odpowiedź na pytania dotyczące złożoności kobiecej natury. Kobiecość jest labiryntem, w którym, niczym w podziemnych tunelach kopalni, łatwo zabłądzić. Jej istota ukryta została w gęstej sieci meandrów i zapętleń, a próba dotarcia do jasnych i ostatecznych prawd, wciąga nas do zainicjowania nowych poszukiwań.

Dzięki artystkom, które przyjęły zaproszenie, działaniom z pogranicza wielu sztuk, elementom scenografii oraz kobiecym motywom, które towarzyszą prezentacji, być może uda się ukazać bogactwo umownej przestrzeni kobiecości. Drogowskazami owych peregrinacji staną się kobiece

oblicza i role, zarówno te przynależne im w sposób naturalny, jak i te narzucone przez społeczne przyzwyczajenia i oczekiwania. Poprzez różnorodność stylistyczną odwołujemy się, więc do kobiecych cech, które dają świadectwo złożoności i niejednoznaczności kobiecej natury.

Wizualną emanacją tego bogactwa kobiecych tradycji będzie wszechobecny motyw kwiatów, pojawiający się tradycyjnie we wzorach sukienek, we włosach czy na kapeluszach. Podczas rozruchu maszyn w Tarnowskich Górach kwiatowe wzory wykorzystywane na wiele sposobów symbolizować będą

„Cóż warta sztuka, w której brak kobiety”

Thomas Kyd *Tragedia hiszpańska*,

a. IV, 1 (1592).

różnorodne kobiece cechy, a hasło zaczerpnięte z szesnastowiecznej *Tragedii hiszpańskiej* – „Cóż warta sztuka, w której brak kobiety”, przyświecać będzie wszelkim działaniom na scenie oraz w strefie chilloutu, a najpełniej w świetlnych iluminacjach, bo przecież światło może być kobiece, przenika świat powodując, że ciemność przemienia się w jasność, harmonię i ukojenie.

B.M.

fot. nieznaną zakład pracy, włókiennictwo, przędzalnie lata 60. XX w., K. Seko,
ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej

W poszukiwaniu kobiety rozruch maszyn w Tarnowskich Górach

**Inauguracja INDUSTRIADY
piątek 8 czerwca,
Zabytkowa Kopalnia Srebra**

Bezpłatne zaproszenia do odebrania
od 15 maja w wybranych lokalizacjach,
więcej na: industriada.pl

→ 18.00 - 21.00

**Strefa Chillout / DJ set, warsztaty artystyczne,
kino, instalacja interaktywna**

→ 18.00 - 21.00

**QUEENZ OF STEEL - DJ set
Praktyczna Pani & Lazy One**

W strefie chilloutu w Skansenie Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach otworzą cykl muzycznych poszukiwań.

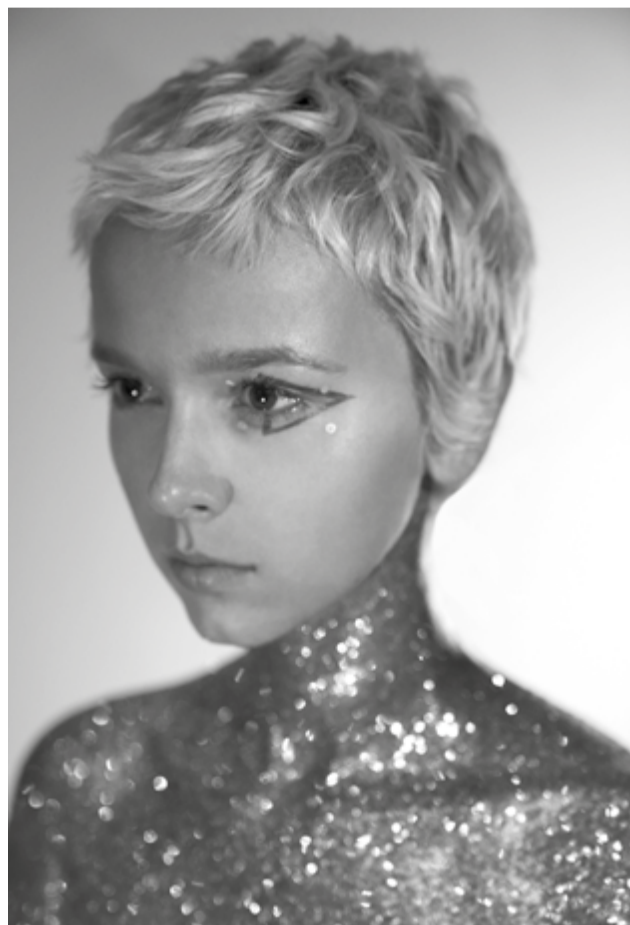
DJ Praktyczna Pani w swoich setach łączy muzykę lat 80-tych i 90-tych z nowoczesną sceną elektroniczną. Jest producentką muzyczną, a prywatnie kolekcjonuje mixery i gramofony. Jako jedyna Polka została finalistką mistrzostw świata Red Bull 3Style. Występowała m.in. w Japonii, Danii, Niemczech, Francji oraz Hiszpanii, a także na Orange Warsaw Festival, supportowała Masta Ace czy Slum Village (razem z Agnieszką Trzeszczak jako WHATTAGIRLZ).

Lazy One jest organizatorką Tłustych Skrecz Sesji. Reprezentuje ekipę TST Karass oraz Warszawski Funk. Na swoim koncercie ma skrecze na płytach Ryfa Ri, Kuba Knap, Zetenwupe, Mondry i Gupi, OLL, Molza.

→ 18.00 - 21.00

Kino: „Historia zapisana w kadrach”

W sali kinowej budynku kopalni zaprezentowane zostaną unikatowe filmy opisujące historię Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach i kilku innych obiektów, będących elementami dawnej działalności górniczej prowadzonej na terenie Tarnowskich Gór.

→ 18.00 - 21.00

Zaczarowany ogród - warsztaty artystyczne

Dzieci i dorośli, będą mieli okazję wykonać niezwykle przedmioty oraz instalację inspirowaną światem „Zaczarowanego ogrodu”. Na najmłodszych będą czekały również gry logiczne, łamigłówki oraz mapy do kolorowania.

→ 18.00 - 23.30

Trybuna Kobięca

Instalacja interaktywna w niekonwencjonalny i zaskakujący sposób przybliży wizerunki i postaci kobiet związanych z Zabytkową Kopalnią Srebra w Tarnowskich Górach. Magia drukowanego papieru, potęga wspomnień i zauroczenie historią opowiedzą o miejscu, jego tajemnicach i kobiecych losach.

→ 21.00

Paulina Przybysz - koncert

Od ponad dwóch dekad zachwyca swoim głosem. Razem z siostrą Natalią stworzyła jeden z najbardziej oryginalnych polskich soulowych zespołów - Sistars. Po wielu latach kooperacji z innymi artystami, i po siedmiu płytach, w ubiegłym roku wydała solowy album „Chodź tu”. Artystka ciągle nawiązuje do muzyki, od której zaczynała karierę, ale w bardzo współczesnym stylu: ciężka elektronika, trapowe werble przeplatają się z pianinem, wiolonczelą czy dźwiękami natury. Mocne, często bezkompromisowe i bardzo osobiste teksty opowiadają o branży muzycznej, relacjach międzyludzkich, a przede wszystkim o roli kobiety we współczesnym świecie.

→ 22.15

Iluminacje świetlne

Skansen Zabytkowej Kopalni Srebra ożywiony przez iluminacje świetlne przygotowane przez Jana Dybałę Jr. Iluminacji maszyn i budynku będzie towarzyszyła wielkoformatowa projekcja związana z historią obiektu.

→ 22.15

Brodka - koncert

Cykl wydarzeń skupionych wokół hasła „W poszukiwaniu kobiety” zakończy koncert jednej z najciekawszych i najbardziej kreatywnych polskich wokalistek. Karierę Brodki rozpoczęła wygrana w trzeciej edycji telewizyjnego programu Idol. Wydany kilka miesięcy później debiutancki „Album” szybko okrył się złotem. Kolejne płyty potwierdziły pozycję artystki na popowej scenie.

Opublikowana w 2010 roku „Granda” zaskoczyła nie tylko krytyków, ale przede wszystkim publiczność. Czerpiąca z różnych źródeł płyta stała się swoistym objawieniem na polskiej scenie muzycznej. Status bezkompromisowej, poszukującej artystki potwierdził jej ostatni album. Wydane po sześciu latach „Clashes”, to z kolei zwrot w kierunku muzyki alternatywnej.

U honorowaną licznymi nagrodami i koncertami na najważniejszych światowych festiwalach, Brodka nie spoczywa na laurach, pisząc kolejne rozdziały swojej kariery, a przy okazji rozdając karty na polskiej scenie. Koncert artystki i towarzyszące mu iluminacje świetlne będą wyjątkowym zwieńczeniem kobiecej sceny muzycznej prezentowanej w Tarnowskich Górach.

K. Obieta

fot. robotnice przy pracy w hucie „BAILDON”, 1915 r.
ze zbiorów Muzeum w Gliwicach

fot. Konstal Chorzów wytwórnia konstrukcji stalowych
lata 70. XX w., ze zbiorów Muzeum Historii Katowic

Arkadiusz Czech, burmistrz Tarnowskich Gór: *Powiedzieć w tym miejscu, że wszystko zaczęło się w Tarnowskich Górach, to nic nie powiedzieć. „Ordunek Górny” z 1528 roku uregulował warunki pracy i płacy w kopalniach, a wraz z wydanym dwa lata wcześniej aktem wolności górniczej wpłynął na rozwój górnictwa kruszcowego na całym Górnym Śląsku.*

Pod koniec XVIII w., kiedy w kopalni Fryderyk uruchomiono w Tarnowskich Górach maszynę parową, miał u nas miejsce początek nowej ery tarnogórskiego górnictwa, dziejów Górnego Śląska i europejskiego przemysłu. Dziś za święto górników uznaje się barbórkę. Pierwotnie ich święto obchodzono - na pamiątkę odkrycia tarnogórskich złóż - u nas 16 lipca. Na dodatek kult św. Barbary jako patronki górników - także u nas - rozpoczął się już na początku XVIII wieku.

Na koniec rok 2017, bo wtedy w lipcu tarnogórskie zabytki pogórniczne wraz z systemem wykorzystania wody jako pierwszy górnośląski wpis trafiły na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO i dzięki temu znowu staliśmy się w regionie pionierem.

Z uwagi na przytoczone wyżej fakty Inauguracja tegorocznej Industriady w Tarnowskich Górach nie powinna dziwić. Mimo to jesteśmy z niej - jak i całego Szlaku Zabytków Techniki - dumni i niezmiernie miło nam będzie gościć wszystkich przybyszów w naszym Srebrnym Mieście, bo Górny Śląsk jaki znamy, ten przemysłowy, wraca po prostu do swojej kolebki - Tarnowskich Gór.

Wydarzenie powstało dzięki zaangażowaniu finansowemu Samorządu Województwa Śląskiego i Miasta Tarnowskie Góry. Realizatorami wydarzenia są Instytucja Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris, dla której organizatorem jest samorząd Województwa Śląskiego oraz Urząd Miasta Tarnowskie Góry i Tarnogórskie Centrum Kultury, we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej.

**EC Szombierki
wernisaże, film, koncert**

→ 18:15

**Historia i teraźniejszość
EC Szombierki – projekcja filmu**

Film opowiada historię bytomskiego zakładu, z punktu widzenia pracowników, którzy tworzyli i współtworzyli to miejsce. Ich wspomnienia i indywidualne spojrzenie na dzieje elektrociepłowni stanowią ciekawe i cenne uzupełnienie obrazu, który poprzez zastosowanie zabiegów graficznych zyskuje w filmie nowy wymiar. Film dokumentalny, 20 min., reż. Alicja Schatton, zdjęcia: Tomasz Kozik, producent MGB

→ 18:30

Bytomskie kobiety – poza strefą cienia, wernisaż wystawy

Kobiety odegrały znaczącą rolę w historii miasta i regionu, kształtując jego kulturalno-społeczny, ale również i przemysłowy obraz. Spośród wielu Bytomianek przypomniane zostaną postaci historyczne, przedstawicielki różnych zawodów i środowisk, panie, które znane z pierwszych stron gazet oraz te mniej znane Bytomianki, których życiorysy są często ciekawym zapisem zdarzeń historycznych.

- Zauważymy prawie rewolucyjną zmianę statusu kobiety, którą zapoczątkował wybuch I wojny światowej. Chcemy uświadomić, jak ważną rolę odgrywały i odgrywają kobiety, aby można było lepiej zrozumieć jak kształtują one specyficzny obraz regionu. Nie zabraknie też zdjęć kobiet w różnych sytuacjach związanych z wykonywanym zawodem czy pełnioną służbą - zapewniają organizatorzy.

Informacje o twórczyniach wystawy: Izabella Wójcik-Kühnel, współautorka koncepcji i scenariusza wystawy, Magdalena Goik, współautorka koncepcji wystawy oraz Magdalena Tomal-Wichrowska, projektantka plansz i aranżacji podczas wernisażu opowiedzą o powstaniu wystawy.

→ 19:00

Żyłam już tysiąc razy, wystawa

Prace wykonane techniką kolażu analogowego; tematyka prac związana jest ze śladem pokoleniowym, jaki zostawiają kobiety z najbliższego otoczenia (prababcie, babcie, mamy, ciotki, kuzynki, koleżanki) w życiu kobiety aktualnie żyjącej w przestrzeni industrialnej. Będzie to próba pokazania kobiecej twarzy kultury przemysłowej - „herstory”.

Pola Vesper to artystka mieszkająca w Tarnowskich Górach, filozofka, autorka sztuk teatralnych, wierszy, tekstów krytycznych o sztuce; kocha koty, jazz, jogę; twórczyni wirtualnej galerii Noir Open Studio, miłośniczka i znawczyni wiecznych piór. Kolaże analogowe tworzy od 2013 roku. W lutym 2018 roku jej prace reprezentowały Polskę podczas międzynarodowej wystawy Collage Art Exhibition w galerii Korekta w Warszawie

→ 20.00

Darkest Birds – koncert z wizualizacjami

Wydarzenie łączy projekcję obrazów i filmów z ilustracją muzyczną w wykonaniu zespołu DARKEST BIRDS, przedstawiając EC Szombierki w różnych kontekstach kulturowych i społecznych. Projekt jest elementem wydarzenia „Kobieca przestrzeń kultury” w hali maszyn Elektrociepłowni. Liczba miejsc ograniczona. Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny

fot. Archiwum Państwowe w Katowicach
12/492/1145

**Szyb Prezydent
wraz z kompleksem Szttygarka**

→ 21:00

Jola Literaska Rudokapela i kobiety Kassnera – wernisaż multimedialny – koncert z wizualizacjami

Koncert Joli Literaskiej w odsłonie Rudokapela - kobiety, Ślązaczki śpiewającej o Śląsku i po Śląsku - w towarzystwie uznanych muzyków i twórców muzycznych z Górnego Śląska. Muzykom towarzyszyć będzie prezentacja twórczości Jarosława Kassnera.

Malarstwo Jarosława Kassnera, pomimo swego surrealistycznego charakteru, jest sztuką obyczajową. Jej kluczową postacią jest człowiek umieszczony „na naszym placu”. Zainteresowanie artysty bardzo świadomie podąża w kierunku kobiety - Ślązaczki. Tej tradycyjnej, opiekunki domowego pieca, często wyidealizowanej i tajemniczej.

Wstęp wolny

**Browar Zamkowy
w Cieszynie**

→ 19:00, 20.00, 21.00

Browar od kuchni – zwiedzanie z przewodnikiem Nocne zwiedzanie trasą VIP.

Zobaczymy cały cykl produkcyjny oraz miejsca niedostępne w czasie standardowego zwiedzania: katarakty, gdzie poszukamy skarbu Habsburgów, wejście do „Piekła”, fermentownię z otwartymi kadziami. Po zwiedzaniu degustacja z foodpairingiem. W czasie degustacji będzie można porozmawiać z Panią Małgorzatą i Marią, które odpowiedzialne są w browarze za jakość piwa i prowadzą zakładowe laboratorium

Czas: 90 minut, bilety: 40 zł
Tylko dla osób pełnoletnich

**Przystań
na Kanale Gliwickim**

→ 18.00

Spacer po Gliwicach w industrialnym towarzystwie – zwiedzanie z przewodnikiem

Spacer herstoryczny po Gliwicach. Trasa spaceru będzie przebiegać od Gliwickiego Rynku, gdzie pod numerem 17, znajduje się kamienica Johna Baidlona, a obok niej pomnik Neptuna ustawiony tu w 1794 roku, w mieście, które poprzez kanał i Odrę, posiada dostęp do morza. Następnie przejdziemy obok Willi Caro wybudowanej przez Oskara Caro i stanowiącej później własność rodu Ballestremów. Zatrzymamy się na Skwerze Doncaster, obok Urzędu Miasta, skąd rozciąga się widok na okazały gmach sądu, niegdyś siedziby dyrekcji majątku hrabiego Ballestrema. Spacer zakończymy w Parku Chopina, obok Palmiarni, przechodząc trasą dawnego Kanału Kłodnickiego. Dzięki zaangażowanym przewodnikom poznamy Gliwice z kobiecej perspektywy.

Udział bezpłatny

Początek: Gliwice, rynek, obok pomnika Neptuna

**Park Tradycji
w Siemianowicach Śląskich
Wystawa, spektakl i Wilki**

→ 19:30

6K re-solution. – wernisaż wystawy

Historie Laury Henckel von Donnersmarck, Wandy Henckel von Donnersmarck, Zofii Kirkor-Kiedroniowej, Haliny Stęślickiej, Ruty Kubac i Anny Szaneckiej złożą się na cykl sześciu herstorii - spójnych, komplementarnych, zwracających uwagę formą przekazu, akcentujących wybrane aspekty funkcjonowania kobiet w społeczności industrialnej. Wydarzeniem towarzyszącym inauguracji wystawy będzie spektakl pt. „Kobiety z węgla”, przygotowany na tę okazję przez Teatr MOMO. Przedstawienie utrzymane w konwencji teatru formy zadaje pytania o los kobiet, które (w przeciwieństwie do bohaterki samej wystawy) nie miały możliwości ekspozycji swojego indywidualizmu - bohaterki tła, których praca i codzienne poświęcenie nie zostały dostrzeżone. Siła, determinacja, uśpiony potencjał i aspiracje.

Miejsce wystawy:

budynek SCK - Parku Tradycji

Wernisaż wystawy: sala

audiowizualna Parku Tradycji

Praca kobiet w kopalni Królowa Luiza w Zabrze nadszycie szybu Prinz Schönaich oraz fragment kopalnianej sortowni, fot. ze zbiorów Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze

→ 20:45

IndustELLE – Lufcik na Korbkę/Erith – spektakl plenerowy

W sposób szczery i bezpretensjonalny, a także formalnie atrakcyjny, wprowadzi nas w zagadnienia, którym poświęcony jest festiwal: rola kobiet w przemyśle, przemysł z perspektywy kobiecej, próba rekonstrukcji kobiecych wątków dziedzictwa poprzemysłowego. Dialog oraz intertekstualne kolizje i intermedialne gry rozbudzą ciekawość, tworząc grunt do refleksji i aktywności poznawczej. Autorzy potraktowali widowisko jako sekwencję pytań, przyczyniek do dalszych rozważań. Będzie ono stanowiło rodzaj esencjonalnej i poetyckiej wypowiedzi. W scenariusz wplecione zostaną nie tylko postaci bohaterek stworzonej na INDUSTRIADĘ wystawy oraz wydarzeń dnia kolejnego, ale także postaci, które już wcześniej pojawią się w kameralnym spektaklu Teatru MOMO.

Miejsce: plac przed Parkiem Tradycji

→ 21.00

WILKI – koncert

Od 25 lat cieszą się nieprzerwaną popularnością i nieustająco gromadzą tłumy fanów. Każdy koncert Wilków, to magia, niesamowity klimat, atmosfera i ogromna dawka pozytywnej energii. Na koncie mają 3 platynowe płyty oraz dziesiątki wielkich przebojów.

Miejsce: plac przed Parkiem Tradycji

Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny

Szyb Maciej w Zabrze

→ 20.00

Industrial Chillout – koncert Gigi and her boy's band – zespół grupy przyjaciół wywodzących się z Jazzowej Asocjacji Zabrze.

Stowarzyszenie Muzyczne Jazzowa Asocjacja Zabrze to prawie piętnaście lat działania, promowania szeroko pojętej kultury muzycznej w Zabrze i na Śląsku. Asocjacja kojarzona jest głównie z JAZ Festiwalem Muzyki Improwizowanej, który odbywał się w Zabrze i innych miastach aglomeracji. Industrial Chillout będzie prowadzony przez DJa.

Wstęp wolny

**Muzeum Energetyki
w Łaziskach Górnych**

→ 18:00

Wernisaż wystawy fotograficznej: Kobieta w energetyce.

Wystawa złożona z archiwalnych zdjęć, których bohaterkami są kobiety budujące elektrownię i pracujące w elektrowni przy produkcji prądu.

W czasie wernisażu odbędzie się koncert Orkiestry Dętej przy Elektrowni Łaziska w śląskim repertuarze oraz chóralny występ przedstawicieli z Kół Gospodyń Wiejskich z Łazisk Średnich i Dolnych oraz zespołów muzycznych w strojach śląskich, wystąpią między innymi Krystyny i Optima.

Wstęp wolny

WORK it OUT – Europejski Dzień Kultury Industrialnej w obiektach Szlaku Zabytków Techniki

1 maja w 33 zabytkach techniki w 10 europejskich krajach tysiące tancerzy zaprezentują ten sam układ taneczny. Możemy do nich dołączyć w Rybniku, Tarnowskich Górach i Zabrze.

Z okazji Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego w Święto Pracy, Europa będzie tańczyć w industrialnej scenerii. To inicjatywa Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH). Tancerze, zarówno amatorzy, jak i profesjonaliści, będą wykonywać układ w rytm elektronicznej muzyki, w której usłyszymy m.in. dźwięki „Ody do radości”, w aranżacji przygotowanej przez Paula Fängera i Paula Ostareka – dwóch siedemnastoletnich muzyków. Inspiracją dla choreografii, przygotowanej przez Hai Truonga ze studia tańca Groove Dance, była powtarzalność ruchów wykonywanych przez robotników.

Każdy może dołączyć do wydarzenia. Wystarczy wpisać w internetową wyszukiwarkę frazę „ERIH WORKitOUT Dance Tutorial” i nauczyć się układu tanecznego. „Work it out” odbędzie się w sześciu obiektach w Polsce. Cztery z nich są na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego, to: Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach, Sztolnia Królowa Luiza w Zabrze, Szyb Maciej w Zabrze i Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku. W wydarzenie zaangażowały się także Stara Kopalnia w Wałbrzychu i Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

Nie możesz osobiście wziąć udziału w „Work it Out”? Włącz się przez YouTube lub Instagram, udostępniając materiał lub śledząc erih_workitout. Organizatorzy zachęcają do dzielenia się swoimi wrażeniami w mediach społecznościowych przy użyciu #erihworkitout.

Adam Hajduga

Zabawa górnicza w Chorzowie, górników szybu „Krug” z Kopalni „Król”, ze zbiorów Muzeum w Gliwicach

Work it Out

Międzynarodowy happening taneczny uświetniający Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego (europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_pl). To inicjatywa Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH – www.erih.net) wpisująca się w trwające cały rok wydarzenia prezentujące różnorodność i bogactwo kultury Starego Kontynentu.

Więcej informacji: www.erih.net

ERIH jest największą siecią turystyczną Europy, składającą się z kilkuset wyjątkowych zabytków techniki dostosowanych do potrzeb turystyki i kultury. Województwo Śląskie jako zarządzający Szlakiem Zabytków Techniki jest członkiem tej międzynarodowej sieci współpracy, a sam Szlak jest jedynym z Europy Środkowo-Wschodniej regionalnym szlakiem na mapie ERIH.

WORK it OUT w obiektach Szlaku Zabytków Techniki

Zabytkowa Kopalnia Ignacy, Rybnik

→ 15.00

Do wspólnego tańca na tle wież szybowych zabytkowej kopalni włączyli się już kursanci Studia Tańca Vivero z Rybnika, zespoły taneczne z domów kultury Niedobczyce, Chwałowice, Boguszowice, zespół szkolno-przedszkolny z Niewiadomia, zespół taneczny Sukces z Rydułtów, tancerze z Młodzieżowego Domu Kultury „Rybnik” oraz członkowie Klubu Sportowego Niewiadom. Każda dodatkowa osoba jest mile widziana.

→ 16.00

Spektakl uliczny „Peregrinus” teatru KTO z Krakowa

Przedstawienie pokazuje jeden dzień z życia człowieka XXI wieku. Współczesny Everyman, którego życie zawieszono jest pomiędzy Domem, a Pracą w korporacji. Drogę przez życie identyfikuje z drogą do pracy. Peregrynacja w poszukiwaniu sensu jawi się jako mózół dnia powszedniego, odarty z duchowości, miłości i piękna. Przedstawienie inspirowane jest twórczością poetką T.S. Eliota, a prezentowane było w Anglii, Chorwacji, Chinach, Iranie, na Litwie, w Niemczech, Rosji, Rumunii, we Włoszech, Francji, Kanadzie, w U.S.A., Korei, Gruzji oraz w wielu miastach Polski.

Zabytkowa Kopalnia Srebra, Tarnowskie Góry

Zatańczyć w obiekcie światowego dziedzictwa UNESCO to okazja, która nie zdarza się na co dzień, a w przypadku naszego regionu to pierwsza taka sposobność w jego historii. „Work it Out” w Tarnowskich Górach odbędzie się na terenie Skansenu Maszyn Parowych przy Zabytkowej Kopalni Srebra.

→ 9.00 – 14.00

śniadanie w skansenie, zajęcia taneczne (zumba i zdrowy kręgosłup), animacje i gry dla dzieci oraz czytanie bajek o tematyce industrialnej, gastronomia, dmuchańce, kolejka skansenowa

→ 13.30

wspólne próby do tańca finałowego

→ 15.00

taniec finałowy

Szyb Maciej, Zabrze

Przez cały dzień w Bistro „Szyb Maciej” można będzie zwiedzać wystawę „Czarne Diamenty” z fotografiami Maxa Steckel’a. Artysta żył w latach 1870–1947 i w szczególności upodobał sobie fotografowanie Górnego Śląska. W 1928 wydał album Czarne Diamenty, na który składa się 31 fotografii obrazujących prace górników. W Bistro „Szyb Maciej” zakupić można album w wersji polskiej, niemieckiej, angielskiej i rosyjskiej.

→ 15.00

Wspólny taniec. Zgłosiło się ponad 30 uczestników. Można spontanicznie dołączyć.

Sztolnia Królowa Luiza (przy Szybie Carnall), Zabrze

blok taneczny dla najmłodszych (dzieci w każdym wieku), pokaz tanga, nauka tańca latino, spotkanie z tangiem (mini wykład o połączeniu przemysłu z tańcem)

→ 15.00

taniec finałowy

Taniec, akrobacje, mapping, światło i muzyka wprawią w ruch kopalniane budynki, aby opowiedzieć jeden dzień z życia kobiety. Finał święta Szlaku Zabytków Techniki, na terenie kopalni założonej w 1792 roku, przygotowują Regionalny Instytut Kultury z siedzibą w Katowicach oraz Industrialne Centrum Kultury z Rybnika i Zabytkowa Kopalnia Ignacy.

Historię przemysłu - technologie, rody przemysłowe, osiedla przemysłowe, strajkujące masy, rozwój cywilizacyjny, dynamiczne zmiany kulturowe, tworzenie się nowego społeczeństwa wydają się tworzyć wyłącznie mężczyźni. Jednakże w tym pozornie męskim świecie, jeżeli tylko zechcemy zmienić optykę, z łatwością dostrzeżemy pierwiastek kobiecy - nie mniej istotny, a w pewnych kontekstach czasem wręcz kluczowy.

Kobiety przemysłu to przecież wielkie nazwiska i górnośląskie toposy - matka, żona, opiekunka. Alegorycznie podejmują je postaci z mitycznych i religijnych panteonów - Minerva, św. Barbara, św. Jadwiga, św. Katarzyna. Obok mitów przemysłowej kultury funkcjonują jednak kobiety z krwi i kości - pracownice sortowni, kopalnianej płuczki, robotnice fabryk włókienniczych, działaczki organizacji społecznych i politycznych, wynalazczynie, lekarki... a jednak to mężczyźni dysponujący kapitałem i informacją wydają się wyznaczać wielkość obszaru i granice dla obecności kobiet w tej opowieści. Nawet Dzień Kobiet, szczególnie, kiedy spojrzymy na dawne zdjęcia i kroniki, sprawia wrażenie rozgrywanego według męskich reguł.

Źródła pisane dokumentujące historię przemysłu, twórczość artystyczna - ludowa i „zawodowa” albo nie podejmują wątków kobiecych, albo utrwalają stereotypy i klisze kulturowe. Kobiety pracujące z trudem odnajdujemy w poezji czy piosenkach. Ewentualnie jako część męskiego świata - narzeczoną górnika, matkę i żonę pakującą śniadanie do pracy najpierw mężowi, potem synowi, a w końcu jako górniczą wdowę. Jednocześnie ta właśnie figura wydaje się nam najbardziej znajoma, bez trudu znajdziemy ją w osobie własnej matki, babki, sąsiadki, mamy kolegi z placu lub szkolnej ławki. Spójrzmy na świat jej oczami, przeżyjmy z nią jeden dzień, który jest każdym dniem. Umieścimy w centrum opowieści pojedynczą kobietę, która jest jednocześnie każdą kobietą rozgrywającą swoją codzienną industrię... choć może to industria rozgrywa kobietę i przydziela jej rolę... industria nasza codzienna, kobieca, najbliższa.

Kobiety grają industrię - multimedialne, dynamiczne widowisko wprawiające w ruch kopalniane budynki, które łączy muzykę z elementami teatru tańca, akrobacji, różnych rodzajów mappingu, video artu i gry światła. Do stworzenia muzyki zaproszono artystki - występujące solo lub z zespołem. Odszukano wiersze, które po pierwsze podejmują wątek przemysłu i kobiety, a po wtóre proponują inne ujęcie tematu niż te, które znajdujemy na przykład w folklorystycznych zbiorach tradycyjnych pieśni. Odnalezione wiersze pochodzą z różnych epok literackich, powstawały w różnych kontekstach historycznych. Łączy je jednak inne spojrzenie na pracę kobiet i ich rolę w przemyśle. Kobiety grają industrię więc każda z artystek wybrała jeden z tych zapomnianych wierszy, których interpretacja tworzy tkankę muzyczną widowiska.

Adam Kowalski

Są różne... lecz Ich niema - tam, gdzie jest jedyna w wielkim zasięgu maszyn Kobieta - Maszyna.

Kobiety grają industrię - widowisko plenerowe na finał INDUSTRIADY 2018

Piotr Kuczera, prezydent Rybnika: *Rybnik stawia na potencjał dziedzictwa kulturowego, a święto Szlaku Zabytków Techniki to doskonała okazja, by zaprezentować industrialne bogactwo miasta. Organizując finał wydarzenia na terenie Zabytkowej Kopalni „Ignacy” chcemy podkreślić, że Rybnik jest dumny ze swoich przemysłowych tradycji i stanowi ważny punkt na mapie śląskich zabytków*

techniki. Obiekt jest systematycznie modernizowany - między innymi przy pomocy środków unijnych - dzięki czemu pamięć o materialnym i niematerialnym dziedzictwie najstarszej na ziemi rybnickiej kopalni węgla kamiennego jest zachowana. Zapraszam do Rybnika, by dotknąć historii, poczuć klimat „Hoym Gruby” i wziąć udział w wydarzeniach organizowanych w wyjątkowych przestrzeniach „Ignacego”.

Wydarzenie powstało dzięki zaangażowaniu finansowemu Samorządu Województwa Śląskiego i Miasta Rybnik. Realizatorami wydarzenia są Regionalny Instytut Kultury, dla którego organizatorem jest Samorząd Województwa Śląskiego oraz Urząd Miasta Rybnik, Industrialne Centrum Kultury i Zabytkowa Kopalnia Ignacy.

F I N A Ł I N D U S T R I A D Y

Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku, sobota, 9 czerwca, godz. 21.45, wstęp wolny

KOBIETY GRAJĄ INDUSTRIĘ

2 videoarty
3 sceny
3 mappingi (3D, analogowy, wodny)
6 zespołów

58 artystów
95 reflektorów
500 metrów kwadratowych powierzchni projekcji
100 000 lumenów mocy projektorów

Spójrzmy na świat jej oczami, przeżyjmy z nią jeden dzień, który jest każdym dniem. Umieścimy w centrum opowieści pojedynczą kobietę, która jest jednocześnie każdą kobietą rozgrywającą swoją codzienną industrię... choć może to industria rozgrywa kobietę i przydziela jej rolę... Industria nasza codzienna, kobieca, najbliższa. Kobiety grają industrię - multimedialne, dynamiczne widowisko wprawiające w ruch kopalniane budynki, które łączy muzykę z elementami teatru tańca, akrobacji, mappingu, video artu i gry światła.

Muzyka i wykonanie: Asi Mina i Kuczeryki, The Party Is Over, O.N.E Quintet, Cukier Puder, Chwila Nieuwagi, Pasimito feat. Cuefx
Idea, scenariusz, reżyseria: Adam Kowalski, Tomasz Szabelski
Multimedia: Kopaniszyn Studio
Scenografia, kostiumy: Anna Kaczkowska
Choreografia i ruch sceniczny: Wojciech Chowaniec, Anna Kasprzak-Chowaniec / Movytza
Taniec wertykalny: LineAct
Reżyseria światła: Marcin Toman
Produkcja: Regionalny Instytut Kultury, Industrialne Centrum Kultury

Industria jest kobietą

Silesia jest kobietą. Nie tylko w mojej pamięci, ale w niej na pewno. Czerwone parapety, małe poduszki podłożone pod łokcie i widniejące w ramie okna śląskie matki, babki, żony i wdowy oparte o te fensterblaty, czekające na powrót dzieci i mężów do domu, albo młode dzioluszki rzucające z tych czerwonych framug zalotne spojrzenia chłopakom grającym w fuzbal na placu – są jak najbardziej żywy obraz tej ziemi, sedno modnego ostatnio słowa „domowina”, tej ojczyzny – matczyzny, mojego miejsca w świecie. A przecież nie tylko taka prywatna i osobista opowieść o regionie niesie w sobie ogrom żeńskiej energii, przez lata ukrytej jednak przed światłem dziennym, jakby pochłonęła ją głębia kopalnianych sztolni.

W 2018 roku podczas INDUSTRIADY – święta Szlaku Zabytków Techniki, realizowanego wokół hasła „Industria jest kobietą!” wydobywamy ją z tego mroku pamięci, stawiając pytanie o tę wielką lukę, jaką w przemysłowej opowieści stanowi historia kobiet. Gdzie się podziały? Odnajdźmy je! Przecież my – kobiety – byliśmy tu zawsze, współtworząc obraz tego niezwykłego miejsca, budując niepowtarzalną atmosferę śląskich domów, pracując w zakładach przemysłowych, wydobywając węgiel spod ziemi, realizując mądrą i odpowiedzialną politykę, grając swoją jakże ważną rolę w budowaniu lokalnej i regionalnej tożsamości, podtrzymywaniu kultury tej krainy, przecho-wując jej pamięć.

INDUSTRIADA 2018 chce przywołać kobiety – przemysłowe baronówny i proste gospodynie domowe z familoków, działaczki polityczne i społeczne, hutniczkę i górniczkę które zjeżdżały pod ziemię na równi z mężczyznami, postaci nauki i kultury ale również i te, które oprószone białym pyłem wracały do domów po robocie w fabryce porcelany – wszystkie one – nasze matki, babki i praprababki z odległej przeszłości, stanowią o unikalnym charakterze regionu i jego przemysłowej historii.

Śląski Kopcuszek, czyli Joanna Grycikówna, dziewczynka z hutniczej rodziny z Poręby, jako córka służącej w domu wielkiego przemysłowca Karola Goduli właściwie nie miała szans na życie lepsze od życia swej prostej matki. A jednak było w niej coś, co sprawiło, że bezdzielny Godula właśnie ją uczynił dziedziczką swej fortuny, wcześniej kształcąc ją i wspierając w życiowych wyborach. Joanna nie zawiodła nadziei swego dobroczyńcy i kontynuowała budowę fortuny. Potem jako Joanna Schaffgotsch von Schomberg-Godula stała się nie tylko mecenaszką śląskiego przemysłu, ale instytucją dla potrzebujących pomocy – fundując szkoły, przytułki i kościoły, przekazując sowy spadek służbie pałacowej, wspierając zakon szarytek i zakłady dla głuchoniemych. Ta Matka Przemysłu pamiętała skąd przysłała i dokąd – dzięki wielkiemu szczęściu, jakie ją spotkało – mogła prowadzić innych.

Maria Cunitz – śląska astronomka, żyjąca w XVII wieku, autorka pracy „Urania propitia” – będącej udoskonaloną wersją słynnych tablic rudolfskich Keplera – jak mało kto zasługuje na przywołanie i oddanie jej miejsca w zbiorowej wyobraźni. Nie poddający się żadnej wątpliwości jest bowiem geniusz tej kobiety, pracującej naukowo, pomimo oczywistych ograniczeń, jakie jeszcze przez wiele lat napotykały kobiety pragnące poświecić się nauce. Doskonale oddaje to nie tylko los najsłynniejszej Polki Marie Skłodowskiej-Curie, która jako kobieta nie mogąc studiować w Warszawie, szczęścia musiała szukać we Francji, ale także śląskiej noblistki, urodzonej w 1906 roku w Katowicach, Marii Goeppert Meyer, której życie przywoływane jest jako przykład wielkiego sukcesu

naukowego dokonanego wbrew potężnym przeszkodom wynikającym wyłącznie z jej płci.

Nie może nam zabraknąć dziś zatem opowieści o kobietach, które chciały realizować swoje talenty mimo poważnych barier. INDUSTRIADA przywoła do nas Rozalię Kajzerównę, urodzoną w Zaborzu, sekretarkę z kopalni Geische, która marzyła o karierze pływackiej i wbrew okolicznościom dopięła swego, zostając 12-krotną mistrzynią Polski w latach 1924–1928, zdobywając tytuły na różnych dystansach, wreszcie będąc olimpijką. Wielki talent objawiła również Selma Kurz z Bielska Białej – dziewczyna z żydowskiej rodziny, która miała być szwaczką, ale została gwiazdą opery wiedeńskiej, londyńskiej Covent Garden i muzą Gustawa Mahlera.

INDUSTRIADA przypomni kobiety pracujące w przemyśle w całym województwie śląskim, takie jak bielskie włóknianki, górniczki rud żelaza z Częstochowy, kobiety przesiewające karbid w hucie elektrotermicznej w Łaziskach Górnych, hutniczki z Huty Silesia w Rybniku, kobiety pracujące w wielu kopalniach pod ziemią, te zatrudnione w browarach, fabrykach i drukarniach. Owa wielka zbiorowa bohaterka tła, przez lata pomijana milczeniem, dziś wyraźnie domaga się uznania – bez pracy kobiet wszystko wyglądałoby inaczej. Jej twarzą zostać może pochodząca z Nikiszowca Francka Hajduczka – zapamiętana przez mieszkańców dzielnicy pracownica z cegielni Kaiser Wilhelm na Janowie, o której Małgorzata Szejnert pisała w swoim „Czarnym ogrodzie”, że z pensji swojej uzbierała nawet na pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Ich duchowymi spadkobierczyniami mogą się czuć pracujące dziś w naszym regionie geolożki, hydrolożki, menedżerki, kobiety zatrudnione w instytutach badawczych i prężnie działających nowych przedsiębiorstwach naszego regionu. Wszystkie MY.

Festiwalowe inicjatywy chcą także przywołać te wszystkie znakomite kobiety, które – jak kobiety dąbrowskiej „Szytgarki”, czy osobiście znana mi w dzieciństwie, pracująca w Siemianowickim Młodzieżowym Domu Kultury pani Anna Szanecka – wychowawczynie wielu pokoleń młodych ludzi – wniosły wkład w rozwój potencjału intelektualnego młodzieży, dając wielu dzieciom z robotniczych rodzin możliwość kontaktu z kulturą i sztuką, ale także tradycją tego miejsca, w którym przyszliśmy na świat.

Kobiety były i są spoiwem, które umożliwia istnienie tej wielkiej konstrukcji społecznej, jaką jest nasz przemysłowy region. INDUSTRIADA oddaje im należne w tej opowieści miejsce. A jaka jest twoja kobieca industrialna historia?

Anna Dziewit-Meller

Śląskie Zakłady Przemysłu Tłuszczowego w Katowicach dostarczyły na rynek nowość: niskokaloryczne masy tortowe o smaku cytrynowym, pomarańczowym i czekoladowym. N/Z Elżbieta Sadowska demonstruje nowy produkt, który ułatwia szybkie przygotowanie deserów w domu. fot. K. Sokoł

Archiwum Państwowe w Katowicach 12/1793/Z IV 2091

Dobrego końca budowa kopalni ZMP w Rybnickim Okręgu Węglowym, która zostanie uruchomiona na tegoroczną Barbarkę. Na zdjęciu – przygotowanie lampy do przekazania fot. St. Jakubowski

fot. Archiwum Państwowe w Katowicach 12/1793/Z IV 1423

Dzięki przeprowadzonej modernizacji Zakłady Porcelany „Bogusica” zwiększyły i podniosły jakość produkcji. W bieżącym roku rynek otrzyma serwis stolowy i kawowe oraz pojedyncze wyroby – talerze, filiżanki, półtęści fot. Z. Wieronka

fot. Archiwum Państwowe w Katowicach 12/1793/Z IV 1512